

Jiří Riki Řeháček, kreslíř

Některé vtipy přežily skoro půlstoletí

str. 10

Bravo, sklářští mistři!

str. 15

NAŠE PRAVDA

s literární přílohou LUK
www.nasepravda.cz

Aby svět k rozumu přišel! Aby už konečně přestaly války!

Blíží se konec roku 2022 a vy možná chladíte nějaký ten perlivý mok k novoročnímu přpitku, anebo jsme se již všichni octli v roce 2023 – to podle toho, kdy si berete do rukou Naši pravdu. Poslední číslo starého roku totiž vzhledem k naší týdenní periodicitě přesahuje i do prvních dnů roku nového.

Na sklonku roku 2022 jsme oslovili řadu veřejně známých osobností, zejména z levice (mezi nimiž jsou i mnozí naši spolupracovníci), aby odpověděly na dvě anketní otázky:

- Co vás nejvíce zasáhlo v roce 2022?**
- S jakými nadějemi vstupujete do nového roku?**

Prakticky všemi odpověďmi, které přetiskujeme bez zásahu redakce, se unisono line myšlenka, že *konečně* už musí dostat politici rozum, protože jen jejich nečinnost způsobuje lidem starosti, obavy a potíže. Rozum do hrsti však musíme vzít my všichni, občané, kteří ve volbách volíme své reprezentanty. Prezidentské volby jsou doslova za humny!

Jsmo svědky strádání ve válkách či vnímáme obavy z války, která se může přelít i do České republiky. Jsme zneklidnění z rostoucího napětí mezi jadernými mocnostmi, což nevěští nic dobrého – jen nebezpečí, že jakákoli chyba sofistických technologií nebo lidský faktor ohrozí či ukončí život na planetě. Většina občanů vnímá starosti existenční a existenciální, kdy už nejde »jen« o kvalitu života, ale o život sám.

Zde a dále na dvojstraně 4-5 najdete odpovědi našich respondentů a respondentek. Některé jsou rozesety i jinde uvnitř listu.

Zdravé a mírové vykročení do nového roku, přátelé!
Redakce

Walter BAIER, předseda strany Evropská levice

☆ Politicky i osobně nejvíce znepokojující událostí roku 2022 byla válka na Ukrajině. Je pravda, že v současnosti se ve světě vede 22 válek, a je pravda, že v roce 1999 byla vedena válka i na území bývalé Socialistické republiky Jugoslávie. Ale útočná válka Ruské federace, právem odsouzená Valným shromážděním OSN jako porušení mezinárodního práva a porušení Charty OSN, předčí co do počtu obětí, trvání a intenzity nepřátelství vše, co jsme v Evropě viděli od 2. světové války. Hrozí eskalace války až ke konfrontaci mezi jadernými mocnostmi. Jde o nejnebezpečnější situaci v Evropě od Berlínské krize, kdy v polovině minulého století proti sobě stály americké a sovětské tanky na Checkpoint Charlie.

☆ Doufám, že brzy bude na Ukrajině příměří, bude zahájeno jednání a stáhnou se ruská vojska. Válka je hlavní příčinou inflace v potravinách, energiích a bydlení. Je hlavní překážkou ekologické transformace průmyslových a dopravních systémů. Doufám v rozšíření a posílení veřejných služeb a převod energetiky do veřejného vlastnictví. Těchto komplexních změn však lze dosáhnout pouze v klidu. Proto je vypracování nového systému kolektivní bezpečnosti pro Evropu klíčové. V této souvislosti se mi zdají být nejdůležitějšími odzbrojovací kroky a demontáž útočných jaderných zbraní umístěných v několika evropských státech.

Josef STŘEDULA, předseda ČMKOS, kandidát na prezidenta ČR

☆ To, že vláda od počátku roku, přestože věděla, jak vážná situace je, nekonala dostatečným způsobem na ochranu lidí a firem. Považuji to za fatální přešlap, extrémně nebezpečný, který se nám bude dále promítat do životů velmi vážným způsobem. To se týká jak veřejných financí, tak konkrétní pomoci lidem, v tom si myslím, že vláda opravdu neudělala dobrou práci.

☆ Pro odpověď si půjčím slova slovenského satirika Milana Markoviče: Ať je ten nový rok lepší než ten, co přijde.

Luboš BLAHA, poslanec Národní rady SR (Směr – sociální demokracie)

☆ Najviac ma zasiahla vlna rusofóbie, ktorá vypukla vo februári 2022. Režim na Slovensku zneužil vojnový konflikt na Ukrajině k tomu, aby pritvrdil voči svojim odporcom. Nabudeni liberáli mi vrieskali pod oknami, zastrašovali moju rodinu, dokonca chceli vyhodit do škôlky moju malú dcérku - lebo som vraj ruský agent. Stačilo odmietat nenávisť voči ruskému národu a volat po mieri. V liberálnych médiách sa spustila štvavá kampaň proti každému, kto mal iný názor, vypínali opozičné weby, na pokyn vlády mi Facebook zablokoval najúspešnejšiu facebookovú stránku na Slovensku, stiahli z predaja moju knihu o Leninovi a dodnes ju

zakazujú predávať najväčšie kníhkupectvá... Stačí kritizovať americké vojny a liberalizmus a hneď ste nepriateľ štátu. Dobrou správou je, že režim týmto ukazuje iba svoju slabosť - boja sa nás, a preto pristupujú k represii.

☆ Dúfajme, že Západ nezatahne naše krajiny do vojny proti Rusku. To by bol koniec všetkého. Jadrovú vojnu nemôže vyhrať nikto. Európa dnes skáče presne tak, ako Američania pískajú. Páchame kolektívnu samovraždu, sankcie nám ničia ekonomiku, Amerika na tom zarába. Vojna proti Rusku musí prestať - ak teda mám nejakú nádej do roku 2023, potom je to hodnota mieru, ktorá - ako verím - musí zvíťaziť. A zároveň samozrejme dúfam, že sa na Slovensku v predčasných voľbách zbavíme americkej bábkovej vlády a k moci sa vráti vlastenecká lavička.

Stanislav GROSPÍČ, předseda Odborového sdružení Čech, Moravy a Slezska

☆ Válka na Ukrajině a ztráta jakékoliv soudnosti jak vládních, tak opozičních představitelů naší politické scény a jejich neodpovědnost vůči České republice a jejím občanům při řešení krize a propadu životní úrovně, přístupu k válce a udržení míru. Servilita a ztráta jakékoliv objektivity informačních médií.

☆ Velká předsevzetí si nedávám. Snažím se být optimistou. Přál bych si, aby co nejdříve skončila válka na Ukrajině a utrpení nevinných lidí. Aby uhasly i další válečné požáry ve světě. Přál bych si, aby naši zem vedli lidé, kteří cítí s občany a neberou si je jako rukojmí při řešení svých mocenských hrátek. Aby se lidem vrátila životní jistota, ale aby také lidé poznali, že bez jejich aktivní účasti to nenastane.

Kateřina KONEČNÁ, europoslankyně a předsedkyně ÚV KSČM
☆ V osobní rovině odchod několika blízkých lidí. V profesní neslučitelná arogance a bezohlednost vládních představitelů. Velmi mne mrzelo, že jsem rovněž v rámci naší politické strany spolu s kolegy musela zavádět velmi tvrdá úsporná opatření, která dopadla na lidi, kterých si moc vážím...
☆ S nadějí, že česká vláda se konečně začne starat o zájmy České republiky a jejích občanů. Aby se vládní činitelé nechovali jako lokajové Bruselu, Washingtonu, nadnárodních korporací či energogigantů. A také, aby neměli MÍR za sprosté slovo. Spoluobčanům bych ráda popřála pevné zdraví a spoustu (pozitivní) energie.

Jaroslav BAŠTA, poslanec SPD, kandidát na prezidenta ČR

☆ Válka na Ukrajině a hloupost našich politiků, kteří po dopadu ukrajinské rakety do Polska málem rozpoutali válku mezi NATO a Ruskou federací.

☆ Věřím, že uspějí v prezidentské volbě.

Jan KAVAN, někdejší předseda VS OSN a ministr zahraničí ČR, mluvčí SPaS

☆ Asi nejvíce dvě věci: Válka na Ukrajině a zdravování především plynu, elektřiny a potravin.

☆ Moc nadějí tedy nemám. Nevěřím, že by se ekonomická situace zlepšila, pokud bude vládnout současná vláda. Chtěl bych věřit, že přestaneme dodávat zbraně do Ukrajiny a že dojde k jednání, které povede ke spravedlivému míru. A taky doufám, že v lednu zvolíme prezidenta, který bude hájit zájmy lidí nejvíce postižených zdražováním a že rovněž pomůže prosazovat zahraniční politiku, která by byla protiválečná, tedy jak proti horké, tak i studené válce.
(Pokračování ankety na str. 4-5)

❶ Co vás nejvíce zasáhlo v roce 2022?

❷ S jakými nadějemi vstupujete do nového roku?

Profesor Pavel KALVACH, neurolog, pedagog, v letech 1996-2006 přednosta Neurologické kliniky FN Královské Vinohrady

☆ Další propad Evropy do lhostejnosti ke klíčovým existenčním otázkám. Buduje-li si kontinent s nasazením obrovské techniky a financí životodárný plynovod, čekalo by se, že jeho podmořská exploze vyvolá analýzu gangsterismu, který to způsobil. Skutečností je však mlčení a zbabělý děs z označení viníků. Česká média ani v německých TV ojediněle osmělení vzpurných outsiderů, pouze některé americké a indické kanály připomínají, kdo tuto sabotáž přislíbil. U nás jsme si uložili, že takovými maličkostmi se nevzrušujeme. Snad teprve mrazivé drkotání zubů bude naším prvním projevem.

☆ Opět s nadějí poznat pár lidí, s nimiž se dá mluvit logicky a o podstatných věcech.

Josef SKÁLA, historik a publicista, ředitel Institutu české levice

☆ Tak špatnou vládu, jaká to packá dnes, republika nepamatuje. Už se tím netají ani zakladatelé ODS. Fialova hvězdná pěchota však trumfuje i varování zleva. Zmrší i to, o čem se zdá, že se to zbabrat snad ani nedá. Všechny rekordy láme i stopou filmového Hujera. Přetrhout v cizím zájmu se umí jen ke škodě vlastní země. Korunu tomu nasazuje šovinistickou vzteklinou, kterou se předvádí opačným směrem. Okrádá ji i příští generace. Hecuje do války, hrozící pohřbít už nás. Demokraticky by jí to neprocházel. Pohrobci »pravdy a lásky« utahují šrouby. Svobodu projevu, vzdorující erární dezinformaci, dusí cenzurovatelství. Svatozář tak hasne i svatouškům liberální fráze. Teď, když jsou v honech na disidenty, vydírané kriminalizací, neštítí přisadit sami. Kasta liberální přetvářky si dává ránu z milosti.

☆ Na cizí principy spoléhala i slovenská vláda. Teď musí balit fidlátka. Škodit své zemi se nedá donekonečna. Zvlášť má-li v paměti i mnohem lidštější časy. V krizi je sám systém, a ne jenom IQ jeho papalášů. Nouzový východ vede pouze opačně, než kudy nás vlečou. Jedině proti cizí nadvládě - a domácímu parazitům pod její ochranou. To poznání už zraje napříč společenskou většinou. A voní nadějí, s níž se už nesmí naložit tak diletantsky jako za minulé krize. Ta dnešní nám dává za pravdu ještě víc. Tím víc si musíme brát slovo. Nechybět nikde tam, kde hladu po změně už roste živé zázemí. Nabízet přidanou hodnotu, na niž dosáhne jen opozice, která je systémová doopravdy. Jedině hnutí, které ví a umí lidem vysvětlit, proč na sny o kapitalismu s lidskou tvářičkou už jen čím dál drsnější kocovina. A právě na tom staví už politiku pro »tady a teď«. Jen to dá reálnou šanci i jeho renesanci.

Michal MACHÁČEK, historik

☆ Válka na Ukrajině. Ne že by byla horší či lepší než války jiné, ale z hlediska zeměpisné i osobní blízkosti silněji upomněla na to, co války ve skutečnosti znamenají. Aneb jak pravil Švejk: »Co blázníte, vždyť jsou tady lidi!« Konflikt společně s covidovými opatřeními také pomohl vybarvit tendence ve veřejném prostoru a nesnesitelnou lehkost bytí.

☆ Cynikovi (realistovi?) se nabízí odpověď Rádía Jerevan: Situace je ve skutečnosti výborná, zejména v porovnání s příštím rokem... Pro nás ostatní může být »naděje pilířem světa a lidských činů« (Benjamin Disraeli). Ať tak či onak, s nadějí bych rád dokončil knížku, takové volné pokračování biografie Gustáva Husáka se zaměřením na další akty 60. až 80. let, a pak také vydal vězeňskou korespondenci Husáka s jeho manželkou. Dopisy Magdě.

Zdeněk TROŠKA, filmový a divadelní režisér

☆ V pozitivním slova smyslu mě zasáhla reakce lidí, když jsem oznámil, že už nebudu točit. Byl jsem zahlcen vyzvami a prosbami, abych se vrátil. Abych nebral dětem nové pohádky, ale naopak jim nové přinášel. Byl jsem překvapený až dojatý, jak velký to byl ohlas. V negativním mě zasáhlo úmrtí spousty milých a blízkých lidí, které jsem měl rád. Jmenuji alespoň režiséřku Marii Poledňákovou a zpěvačku Hanku Zagorovou. Vždycky, když slyším, že někdo blízký odešel, tak ve mně zazní: Teď jsi na řadě ty!

☆ Aby Svět k rozumu přišel! Aby už konečně přestaly války! A hlavně aby lidé už konečně přestali podvádět a lhát!

Režisér Jiří ADAMEC

☆ Že jsem zase o rok starší.
☆ Že budu méně důchodce...

Milan TARABA, předseda Sdružení nájemníků ČR (SON)

☆ Neschopnost světové diplomacie, která vedla k situaci na Ukrajině, kde umírají nevinní lidé.
☆ Jsem životní optimista, a tak doufám, že se podaří snížit hrozivou inflaci, která bere mnoha lidem část zasloužených úspor a zvyšuje počet domácností v hmotné nouzi.

Herec Ivan VYSKOČIL, jeden ze zakladatelů Herecké asociace

☆ Je celkem jasné, co mě zasáhlo nejvíce - květnový odchod mého syna...
☆ Mou nadějí je, že tato vlastizrádná a antičeská vláda zase odjede na zasedání na Ukrajinu a již tam zůstane, anebo ať jde rovnou do pr... a neničí tuto zemi.

Docent Radim VALENČÍK, ekonom, vysokoškolský pedagog a publicista

☆ Zahájení války na Ukrajině a s tím související selhání prezidenta Zemana. Rusko bylo dotlačeno k akci, která svými důsledky ohrožuje přežití lidstva a v lepším případě velmi negativně poznamená náš život na desetiletí. Eurorepresentace nezvládla tlak temných sil z USA. I Merkelová přiznala, že s Minskými dohodami hráli jen podvodnou hru.
☆ Vůči zlu současné globální moci, se kterým se u nás setkáváme v podobě této vlády, lze čelit jen s maximálním využitím rozumu. Nadějí vidím v trpělivém pěstování perspektivní, realistické a přitažlivé vize. V tyto dny je to právě rok, co jsme začali a vysoce kvalifikovaných i kvalitních lidí, kteří se na této aktivitě podílejí, přibývá.

Básník Jiří ŽÁČEK

☆ Co mě letos nejvíce zasáhlo? Asi bych měl odpovědět, že válka na Ukrajině - ale na jaře mě málem zabil chronický zánět průdušnice, tzv. tracheitida; jen díky tomu, že mě naši mladí rychle odvezli do nemocnice, mě doktoři stačili rozdýchat a napumpovat antibiotiky. Dodneška stojím za starou belu. Když vám smrt klepe na rameno, že už je čas, to je mocnější zážitek než všecko ostatní.

☆ Jaká je naděje, že si naše vláda, která na nás chystá cenzuru a vězení za odlišné názory, poradí s rostoucí inflací, energetickou krizí, nezaměstnaností a chudobou, a také zadlužováním státu vinou miliardových půjček ve prospěch Ukrajiny? Mám se modlit, aby ministři zmoudřeli, anebo aby je vzal čert? Přeju lepší rok než rok 2022!

2023

Alena VITÁSKOVÁ, předsedkyně Institutu A. Vitáskové, bývalá předsedkyně ERÚ

☆ Z osobního hlediska těžké zhoršení zdravotního stavu mé matky. Choroba se agresivně projevila jako důsledek mého nezákonného, vykonstruovaného trestního stíhání. Nezískala jsem mnou požadovanou silnou podporu občanů pro účast v prezidentských volbách. Jako pacifistku mě zasáhl válečný konflikt na Ukrajině. ☆ S nadějí, že bude zachován světový mír, který považuji za nejvyšší hodnotu. Budou zahájena mírová jednání mezi Ruskem a USA o ukončení války na Ukrajině. Budou obnoveny obchodní vztahy a spolupráce mezi všemi zeměmi.

Petr ŽANTOVSKÝ, mediální analytik, novinář a vysokoškolský učitel

☆ V tomto roce mě nejvíc zasáhla válka na Ukrajině, zbytečná, vyprovokovaná dlouholetým geopolitickým svárem, jehož oběťmi jsou na všech stranách obyčejní lidé. ☆ Kromě nějakých osobních přání a nadějí nejvíc doufám, že se náš kontinent nezlikviduje na povel odněkud odjinud. Ale když sleduji válečnické, greendealové a jiné třeštění dnešní vlády, optimismus mi poněkud dochází.

Profesor Ivo BUDIL, antropolog, spisovatel a vysokoškolský pedagog

☆ Jestliže pomínu osobní záležitosti a zaměřím se čistě na veřejný prostor, pak jsou to bezpochyby tragické události na Ukrajině a s nimi související znepokojivé selhání většiny českých politických a mediálních kruhů při zhodnocení a zpracování uvedeného vývoje. Válka na Ukrajině představuje jeden z průvodních jevů rozsáhlé geopolitické změny, která spočívá v ústupu hegemonie Spojených států amerických a jejich satelitů. Západ byl kdysi vůdčím aktérem modernizace světa, nicméně z různých důvodů dnes není schopen vytvářet elity, jež by disponovaly potřebnou morální a intelektuální silou a věrohodností. To není žádná katastrofa. K podobným situacím docházelo v dějinách opakovaně. Je to hrozba, ale také příležitost. Nicméně namísto toho, aby se politické elity v součinnosti s veřejností pokusily o vytvoření racionální strategie, jak zajistit České republice ekonomicky a politicky důstojné postavení v novém světovém uspořádání, zamořily veřejný prostor hysterickými, rasistickými a válečnickými emocemi. Tato redukce veřejné diskuse na primitivní a iracionální instinkty davu je velkým zločinem. ☆ Doufám, že se navzdory veškerým rizikům a hrozbám podaří úspěšně pokračovat ve vytváření multipolárního světa založeného na všestranně prospěšné ekonomické spolupráci a realizaci velkých mezinárodních projektů v rámci společenství plně svrchovaných států. Kanadský historik Matthew Ehret nedávno proti sobě postavil světový řád v pojetí Winstona Churchilla a Franklina Delana Roosevelta. První z nich je elitářský, imperiální a implicitně rasistický. Počítá s rozdělením na patrony a klienty. Druhý je technokratický, vizionářský a demokratický a zahrnuje souhru rovnocenných suverénních partnerů. Věřím, že nový svět, který se právě rodí před našima očima, bude spíše inspirován odkazem tvůrce New Dealu než bojovným obráncem výlučnosti a nadřazenosti Britského impéria.

Jan SCHNEIDER, bezpečnostní analytik a publicista, bývalý a současný disident

☆ Odehrálo se mnoho krizí současně: zdravotní, ekonomická, geopolitická, evropská, vnitropolitická, bezpečnostní, energetická, ekologická, kulturní, migrační – a dalo by se možná ještě pokračovat. Ze se čas od času nějaká krize objevila, na to jsme si zvykli, je to součást přirozeného běhu věcí, a celkem jsme se naučili takové situace řešit. Ale tento souběh věcí, a celkem jsme s takovým potenciálem, který mě přivádí k závěru, že se dožíváme příchodu nové »osové doby«. Tento pojem původně použil Karl Jaspers k označení období cca 800 až 200 ante, kdy podobná kumulace problémů, vyplývajících z chamtivosti a rozpínání, vedla k hluboké krizi, bídě, nerespektování pravidel a všeobecnému úpadku, včetně mravního. Velmi povědomé, že? A vzniklá prázdnota žádala nové odpovědi. Tehdy je lidstvo našlo. Pokud ale současné lidstvo nedospěje k rozumné reakci, a bude se stále pubertálně pošouchovat – jak to předvádí současná česká politická scéna – pak se samo zbavuje šance na přežití. Proto si myslím, že končící rok byl významným předletem, protože nic už nebude, jako bývalo. ☆ S nadějí, že ona chcípající kobyla globálního mocenského hegemonu nezpůsobí lidstvu škody, které by se ukázaly být fatálními. Že se podaří najít důstojnou cestu k řešení. Často vzpomínám na Miroslava Polreicha, který se postupem času soustředil na čim dál úpomeň na zdírazňování bytostné důležitosti snižování mezinárodního napětí, ukončování konfliktů takovým způsobem, aby současně neobsahovaly zárodky konfliktů příštích, a na zvyšování důvěry mezi národy. Jak k tomu dospět? Opět zmíním Karla Jasperse, jak ho citoval Václav Bělohradský, že »vyslovil kategoričtější imperativ poválečné filozofie: Jak proti tyranii hodnot, tak proti tyranii zájmů je nutné udržet otevřenou komunikaci s ideově ideálně, ale snad alespoň rozumně«. Proslulý izraelský politik Jicchak Rabin kdysi památně, v duchu starozákonních proroků, řekl věc s nepřáteli.« Budu doufat, že se i politická kultura nejen v naší zemi změni v tom smyslu, že nás budou reprezentovat lidé, kteří tuto hlubokou moudrost nejen pochopí, ale budou se jí i řídit.

Jan VELEBA, emeritní prezident Agrární komory ČR

☆ Nástup vlády nekompetentních amatérů v čele se slabým Petrem Fialou, který svou protičeskou politikou připravuje půdu pro sociální výbuch. Nálada ve společnosti mně silně připomíná rok 1988 a následující měsíce 1989. Tehdy každý, kdo si podřádal zdravý rozum, věděl, že se něco musí stát, že takto stát fungovat nemůže. Stalo se. Režim, který reprezentovali Gustáv Husák, Miloš Jakeš, Vasil Biľak, Alois Indra se zhroutil jak domek z karet. Mně dnes připadá, že nálada mezi lidmi, jejich pohled na dnešní vládu, jsou srovnatelné. Rozdíl je jenom v tom, že nehrozí návrat komunismu. ☆ Že se to změni, že tato vláda odejde a vrátí se politika, která se bude řídit českými zájmy a vrátí našim občanům sebevědomí a pocit sounáležitosti. Obdobně, jako se děje na Slovensku.

Petr HAMPL, sociolog

☆ Otráslu mnou, s jakou bezstarostností a naivitou přistupuje velká část příslušníků finanční a mocenské elity k riziku jaderné války. Taková možnost jim vůbec nevadí, dokonce to vypadá, že mnozí se na ni vlastně těší. To se týká i možnosti jaderného úderu na Prahu. Už celé roky píšu o sebevražedné tendenci západních elit, ale ani mě nenapadlo, že to může dojít tak daleko a tak rychle. Jakožto otec syna ve vojenském věku si pochopitelně dělám obavy a snad dokážu o něco lépe chápat pocity rodičů, jejichž kluci jsou hnáni na zbytečnou smrt. Je těžké udržet si analytický odstup a neprožívat to hodně osobně. ☆ Dobrá zpráva snad je, že systém panství v západním světě přestal být systémem globálním, i když ty ambice nadále má. Izolace Západu je stále zřetelnější. Přibývá míst, kam moc západních elit nesaáhá. Špatná zpráva je, že velkou část toho vakua vyplňuje radikální islám. Co se týče naděje, rýsuje se i možnost, že zbraně i munice ve skladech skutečně dojdou, nezbyde než uzavřít mír a následně dojde ke zhroutilí současného systému v západním světě. Pro mne jakožto padesátáka to znamená naděje, že se ještě dožiju lepších časů.